

Cena Kurjera:
W Warszawie: podana jest w nagłówku numeru wieczornego.
Na prowincji i w Cesarstwie: opłata za przesyłkę pocztową i koszt ekspedycji wynosi: rocznie rs. 3, półrocznie rs. 1 kop. 50, kwartalnie kop. 75, miesięcznie kop. 25.

Oddzielna przedpłata na jedno tylko wydanie Kurjera ani w Warszawie, ani na prowincji przyjmowaną być nie może.

Numer pojedynczy kop. 3.

Dzisiaj: Katedry św. Piotra w Rzymie.
 Sobota: Kanuta Kr. i Henryka B. M.
 Niedziela: Fabiana i Sebastjana M.
 Poniedziałek: Agnieszki P. Męcz.

Wschód słońca o godzinie 8 minut 5.
 Zachód " 4 " 15.
 Długość dnia godzin 8 minut 10.
 Przybyło " 0 " 32.

Wschód księżyca o godzinie 4 minut 48 r.
 Zachód " 4 " 32 w.
 Wysokość wody na rzece Wiśle pod Warszawą stóp 5 cali 5.

Cena ogłoszeń:
Reklamy: za jeden wiersz pierwszy raz 25 kop., każdy następny raz 20 kop.
Nekrologia: za jeden wiersz 15 kop.

Zwyczajne i małe ogłoszenia w numerach porannych z wyjątkiem niedzielnych i świątecznych, zamieszczone nie będą.

Ogłoszenia do Kurjera przyjmują także Biuro Ogłoszeń Rajchmana i Frenclera, ulica Senatorska № 18.

Wtorek: Wincentego i Anastazego M.
 Środa: Zaslubiny N. M. P. i Ildionsa
 Czwartek: Tymoteusza B. M.
 Piątek: Nawrócenie św. Pawła Apo.

KURJER WARSZAWSKI.

Wychodzi i rozsyła się dwa razy dziennie na Warszawę i na prowincję. W niedziele i święta uroczyste wychodzi tylko rano, w poniedziałki i dnia poświęcone tylko wieczorem.

ROK SZESZCZDZIESIĄTY CZWARTY.

Ogłoszenia i prenumeratę przyjmuje kantor Kurjera Warszawskiego codziennie od godziny 8-ej rano do 8-ej wieczorem, w niedziele i święta od godz. 10-tej rano do 1-ej w południe.

— Numer niniejszy wyszedł z druku o godzinie 5-ej rano.

KALENDARZ.

Widowiska: Teatr wielki: „Zbójcy”; — Teatr rozmaitości: „Pierścień rodzinny”; — Teatr mały (przy ulicy Daniłowiczowskiej): „Różowe domino” i „Kula u nogi”. (Godzina 7 i pół wieczorem).

Instytut głuchoniemych i ociemniałych

w r. 1883-im.

Leży przed nami ostatni, czternasty z rzędu „Pamiętnik warszawskiego instytutu głuchoniemych i ociemniałych”.

Poznajmy bliżej jego treść, a tem samem i działalność instytutu.

Na wstępie części sprawozdawczej znajdujemy wykaz obrótów funduszu ociemniałych i głuchoniemych, byłych wychowawców instytutu, w przeciągu czasu od dnia 1-go stycznia do dnia 10-go października r. 1883-go.

Fundusz ociemniałych składa się z trzech części: z kapitału żelaznego, kapitału na bieżące potrzeby i z kasy pożyczkowej.

Pierwsza część, tj. kapitał żelazny, wynoszący dziś poważną już kwotę rs. 2,733, powstał przeważnie z darów i ofiar. W sumie jednak powyższej, niezależnie od tych ofiar, na szczególną zasługę uwagę charakterystyczną pożyjeja 831 rs. 47 kop., utworzona z groszowych składek ociemniałych, świadczy ona bowiem, jak silnie rozwinął się wśród wychowawców instytutu duch oszczędności, skoro potrafili oni zebrać tak wysoki fundusz jedynie drogą składek groszowych. Cała suma 2,733 rs. pozostaje na lokatach hipotecznych.

Druga część funduszu, t. j. kapitał na potrzeby bieżące ociemniałych, utworzony z procentów od kapitałów, wynosił w roku sprawozdawczym rs. 144 kop. 14—użyto go na zapomogi, przyczem pozostało w remanencie na r. b. rs. 27 kop. 37.

Wreszcie kasa pożyczkowa ociemniałych posiadała w dniu 14-ym października r. z. sumę 407 rs. 86 kop., stanowiącą własny jej fundusz, oraz sumę 390 rs. 29 kop., przełączoną do czasowego jej rozporządzenia, w ogóle zaś obrót 9-miesięczny kas w r. 1883-im wynosił rs. 1,102 kop. 66.

Przytoczonemi funduszami rozporządzał komitet gospodarczy instytutu, wspólnie z zarządem towarzystwa ociemniałych, składającym się z 7-iu osób, mianowicie 5-iu mężczyzn i 2-eh kobiet.

Taki był fundusz ociemniałych.

Fundusz znowu głuchoniemych, byłych wychowawców instytutu składał się również z 3-eh części: funduszu żelaznego, kasy pożyczkowej i kasy wsparć.

Kapitał żelazny głuchoniemych w sumie rs. 1309, powstały z darów i ofiar rozmaitych osób, oraz ze składek ociemniałych, znajduje się na hipotekach; kasa pożyczkowa utworzona z darów rozporządzała w r. z. kapitałem rs. 138 kop. 26, wreszcie fundusz kasy wsparć wynosił tylko rs. 53 kop. 45.

Kapitałami głuchoniemych rozporządzał zarząd towarzystwa głuchoniemych, złożony z 3-eh osób, łącznie z 7-ma głuchoniemymi, z wyboru.

Drugie z kolei sprawozdanie podaje obrót funduszu instytutu w r. 1882 im.

Dowiadujemy się ztąd, iż ogół dochodu obejmował sumę rs. 69,106 kop. 85, w której 33,762 rs. oznaczono etatami (28,964 rs. 47 kop. ze skarbu, 2,230 rs. z magistratu i inne), 26,230 rs. 64 kop. wpłynęło ze źródeł specjalnych, jako to: od pensjonarzy rs. 7,797 kop. 50, z różnych źródeł rs. 5,119 kop. 46 i t. d., wreszcie 9,114 rs. 21 kop. osiągnięto z oszczędności na produktach i wyrobach warsztatowych.

Nie biorąc jednak pod uwagę tych oszczędności, otrzymamy dochód 59,992 rs. 64 kop. Wydatki z tego dochodu poniesione wyniosły rs. 59,247 kop. 12.

W instytucie funkcjonuje dziś 15 rozmaitych warsztatów, mianowicie rzeźbiarnia, drukarnia, oraz warsztaty — introligatorski, tokarski, stolarski, krawiecki, ślusarski, szewski, damski i męski, koszykarski i słomiankarski, szewski, powroźniczy, wreszcie dwie pracownie żeńskie głuchoniemych i jedna żeńska ociemniałych.

Część budżetowa rocznika kończy się wykazem legatów, poczynionych przez osoby prywatne na korzyść instytutu.

Otóż instytut posiada w kapitałach z przed roku 1866-go, od których procenty idą do skarbu, sumę rs. 48,788, w kapitałach wieczystych po r. 1866-ym, od których procenty idą na rzecz instytutu — sumę rs. 76,457 kop. 74, w kapitałach niezrealizowanych rs. 420 i w legatach w dochodzeniu będących rs. 3,043, ogółem zaś legaty instytutu obejmują sumę rs. 128,78 kop. 74.

Po tych szczegółach następuje sprawozdanie z części wychowawczo-naukowej w r. 1882/3-im.

W ubiegłym roku szkolnym instytut liczył głuchoniemych chłopców 149, dziewcząt 102, razem 251. Z tych 78 na koszeie skarbu, 20 na koszeie magistratu m. Warszawy, 34 na koszeie instytutu, 40 pensjonarzy, 21 przychodzących za opłatą, 42 przychodzących wolnych od opłaty, i 16 uczęszczających bezpłatnie do szkół niedzielnio-rzemieślniczych. Ociemniałych znowu 32 chłopców i 13 dziewcząt, razem 45, mianowicie 20 na koszeie skarbu, 5 na koszeie magistratu, 9 pensjonarzy i 1 na koszeie instytutu. Ogółem było wychowawców 296-ju. Z tych pobierało wykształcenie ogólne 142 głuchoniemych i 32 ociemniałych, uczęszczało do oddziałów na Podwalu 62 głuch., zajmowało się wyłącznie pracą ręczną

90)

ZAKŁĘTY DWÓR.

POWIEŚĆ W DWOCH TOMACH

przez

Walerego Łozińskiego.

(Dalszy ciąg.)

IX.

JULIUSZ.

Kiedy Katilina jak szalony pędził do Orkizowa i za jednym zamachem do zawziętej z dumnym magnatem gotował się walki, na zupełnie inny tor wstąpiły tymczasem rzeczy w Oparkach.

W godzinę po wyjeździe hrabiego otrzymał Juliusz z rąk woźnego sądowe uwiadomienie o wytoczonym procesie.

Pan komornik Dezyderjusz Gramarski zapowiedział swój rychły przyjazd ra komisję, a uprzedzając o wszystkich skutkach, jakie może pociągnąć za sobą unieważnienie testamentu starościca, wzywał do tymczasowego spadkobiercy, aby z swej strony gromadził wszelkie zarzuty i dowody przeciwnie.

Otrzymałszy tę niespodziewaną wiadomość, stanął Juliusz jak piorunem rażony.

Nie przestraszył się bynajmniej, że w jednej chwili może utracić cały majątek i wrócić do dawnego ubóstwa, ale drżał cały na samą myśl, że majątku tego używał bez troski po dzień dzisiejszy. Nie o przyszłość ale o przeszłość chodziło: zaenemu młodzieńcowi.

Podniesione zarzuty mogły być w samej rzeczy słuszne, a w takim razie okazywała się prawna jego na pozor sukcesja tylko niesłusznym uroszczeniem. Cała spuścizna należała właściwie do kogo innego, a on korzystał tylko z nieszczęsnego przypadku,

który bliższych i słuszniejszych skrzywdził spadkobierców.

A im pilniej zagłębiał się w cały skład rzeczy, tem wyżej wznosił się jego niepokój.

Zdawało mu się, że mimo swej wiedzy i woli popchnął jakiś występki w tej sprawie. Nie powinien był sam z siebie wpaść na podobną myśl i nie stawać się dobrowolnie narzędziem obcego pokrzywdzenia? Wszakże od samego początku nie mógł wytłomaczyć sobie żadną miarą, jakiemu przypadkowi miał zawdzięczać swoje szczęście niespodziewane.

Staroście nie widział go nigdy w życiu i z ojcem jego w żadnych bliższych nie zostawał stosunkach.

Zkądże więc nagle przyszło mu wydziedziczyć bliższych zwich spadkobierców a całą fortunę zlewać na nieznajomego imiennika?

Zręszta w całej okolicy, w całym nawet kraju staroście uchodził za dziwaka, za warjata. Nie powinno było to samo już posłużyć za ważną wskazówkę nowemu spadkobiercy i odstraszyć go od objęcia spuścizny?

Czy zgadzało się z honorem i sumieniem czekać tak długo, aż ktoś inny wystąpi z dowodami, że objęta w posiadanie spuścizna jest nabytkiem nieprawnym i niesłusznym?

Bijąc się z takimi i tym podobnymi myślami, upadł szlachetny młodzieniec zupełnie na duchu. Trapiłony przesadnemi skrupułami sumienia i honoru, nie śmiał już ani wąpielić, że podniesione zarzuty są zupełnie słuszne.

— Nie mogę się ludzi dłużej — poszepnął z gorączką sam do siebie — korzystać niegodnie z obłaniania i umysłowej nieprzytomności człowieka, który z dziecinnych jakichś powodów zapomniał o swych bliższych krewnych. Wyciągnąłem rękę po cenzu własność i używałem jej bez troski i wyrzutów sumienia!...

I wstrząsł się cały, a głowę z boleścią pochylił na piersi.

— Czemże się usprawiedliwie w oczach świata?... Mogę powiedzieć, że dopuściłem się tego mimo wiedzy i woli?... Nie odbijało się ustawicznie o moje uszy, że nieboszyk był dziwakiem i warjatą?... Dlaczegoż nie powstrzymałem mej zabobnej ręki i nie starałem się z własnym popędem sprawdzić lub zbić naprzód tego zarzutu?...

I w tej chwili biedny Juliusz z głębi serca złożył swiętemu losowi, którego mu do tej chwili zazdrościł świat cały.

I nagle duszno mu się zrobiło w przepysznych ścianach pałacu, jakieś ciężkie brzemie przytłaczało mu piersi, chciał wybiedz na dziedziniec i zebrać myśli pod technieniem świeżego powietrza.

— Muszę starać się naprawić mój błąd niegodny — mruknął. — Lepiej późno niż nigdy.

Postąpił spiesznie ku drzwiom, ale [nagle cofnął się napowrót.

W progu pojawił się niespodziewanie pan mandatarjusz.

— Pan Gągolewski! — poszepnął i zdziwiony wzruszył ramionami.

Zaczyn mandatarjusz niezwykłą miał minę. Zgarbiony i skurczony we dwoje, kłaniał się nisko a wyglądał strasznie jakoś niepewny siebie.

— Pan dobrodzieju daruj — zaczął bełkotać ledwie zrozumiale — że ośmielam się jeszcze naprzykrzać panu dobrodziejowi, ale ufny w jego szlachetność charakteru....

— Cóż to się stało? — zawołał Juliusz, nie pojmując nic jak w rogu.

— Oddalony bez wszelkiego poprzedniego uwiadomienia, pod zimę, w ciągu roku...

— Kto pana oddala?

Teraz znowu mandatarjusz wybaluszył oczy z zdziwienia.

— Jaki? pan dobrodzieju nie wie o niczem?

Juliusz wzruszył ramionami.

— Pan Kat... pan Czorgut oddalił mnie w imieniu pana dobrodzieja. (Dalszy ciąg nastąpi.)

3 głuch. i 3 ociem., kształciło się w muzyce i rękodzielach 10 ociemniałych.

Do pomocy naukowych instytutu należały: ogródek botaniczny, muzeum pedagogiczne, biblioteka i zbiór instrumentów muzycznych.

Warszawski instytut głuchoniemych i ociemniałych należy do zakładów pod każdym względem wzorowo administrowanych.

K. W.

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE.

— Do decyzji ministerjum oświaty zostanie wkrótce podany program wykładów w klasach t. z. repetycjach, jakie mają być urządzone w rozmaitych miejscowościach letniego pobytu uczniów w czasie ferji; projekt repetycji powstał w kole nauczycieli średnich zakładów naukowych w Petersburgu.

— W wyższych sferach administracyjnych uchwalono powiększyć skład osobisty wydziału kodyfikacyjnego w radzie państwa, dotychczasowy bowiem personel, ze względu na masę prac zamierzonych, okazuje się niewystarczającym.

— W sferach administracyjnych, jak wspominaliśmy, agituje się projekt połączenia zarządów pocztowych z telegraficznymi. Najpierw mają być połączone departamenty, t. j. zarządy centralne, następnie zaś urzędy prowincjonalne. Na czele łączonych departamentów stanie jeden dyrektor i dwóch jego pomocników — oddzielny do spraw pocztowych i oddzielny do spraw telegraficznych.

— Ministerjum komunikacji roztrząsa wniosek w przedmiocie urządzenia kolejowych stacji meteorologicznych. Projekt ten był już dyskutowany na grudniowym zjeździe przedstawicieli dróg żelaznych, którzy oświadczyli, iż koleje zbierają już potrzebne do ich użytku wiadomości meteorologiczne, oraz, iż urządzenie stacji na wszystkich kolejach wraz z centralizacją spostrzeżeń w jednym miejscu nie może być urzeczywistnione z powodu wielkich kosztów a małych zysków z podobnych urządzeń.

— W tych dniach ukończyła swoje czynności rządowa komisja inżynierów, utworzona celem wytknięcia kierunku syberyjskiej kolei tranzytowej. Pozostają do wyboru dwa kierunki, jeden na Kazan i Nowgorod, drugi na Ufę i Samarę. Prawdopodobnie wybrany będzie drugi, pierwszy bowiem kierunek wymaga budowy 4—5-u kosztownych mostów. Nowa linja łączy Samarę z Ekaterynburgiem.

— Ministerjum skarbu, jak donoszą *M. wied.*, spodziewa się w r. b. osiągnąć około 2,550 pudów złota, wartości 30,000,000 rs., z którego zamierzono wybrać półimperjałów za 33 milionów rs. Prócz tego w mennicy państwowej znajduje się zapas złota na sumę przeszło 3 milionów rs., które również przeobrażone będzie na monetę. Następnie mennica wybije monety srebrnej wyższej próby za 700,000 rs. i monety srebrnej zdawkowej za milion rs. oraz monety miedzianej za 250,000 rs.

— Regulacja ulic postępuje szybko. Obecnie po dokonaniu rozszerzenia kilkunastu ulic w dzielnicy cyrkulacji powązkowskiej, zamierzono regulować ulice: Mokotowską, Kruczą, Wspólną i Proszą. W tym celu wydelegowano specjalną komisję z łona magistratu, składającą się z głównego inżyniera, jego pomocnika, młodszego inżyniera, architekta oraz 2-eh obywateli miasta, którzy zajmą się oceną posesyj nr 1679, 1640, 1687/8 i 1235, przeznaczonych do rozszerzenia wymienionych ulic.

— Celem zbadania przyczyny pożarów i oceny szkód przez nie zrządzonych w posesjach nr 2245 przy ulicy Nalewki oraz nr 467A przy ulicy Senatorskiej wydelegowano dwie specjalne komisje.

— Lekarzy w Warszawie, według „Rocznika medycyny krajowej”, praktykuje obecnie 292, w uniwersytecie zaś tutejszym wykłada ich 23. Na prowincji zaś w Królestwie znajduje się lekarzy 428; z liczby tej 62 przypada na gubernję warszawską, 50 na lubelską, 57 na piotrkowską, 52 na kaliską, 34 na suwalską, 38 na siedlecką, 36 na kielecką, 37 na łomżyńską, 37 na plocką i 35 na radomską. Stosunek więc ilości lekarzy do ludności prowincji nader jest mały i powoduje dotkliwy brak pomocy lekarskiej.

— Konkurs.

Redakcja *Medycyny* ogłosiła premjum 150 rs. za najlepszą pracę w ciągu r. b. w temże piśmie ogłoszoną.

Nagroda ta ma na celu zachęcenie lekarzy pracujących na polu naukowym do ogłaszania drukiem swoich poszukiwań i spostrzeżeń.

Premjum przyznane być może wszelkiej pracy z zakresu nauk lekarskich, stanowiącej pewien przyczynek naukowy i przedstawiającej cechy samoistnego badania.

Artykuły mogą być nadsyłane w językach obcych, dla ułatwienia udziału w konkursie tym, którzy odbywali studnaja uniwersytetach obcych i dlatego bądź nie znają polskiego słownictwa lekarskiego, bądź mają trudność w pisaniu po polsku.

Przyjmowane również będą prace autorów czeckich.

Do przysądzenia premjum powołany będzie komitet złożony z członków miejscowych i zamiejscowych, których lista wkrótce ogłoszona zostanie.

— Pożądany gość.

Sędziwy rektor uniwersytetu w Santjago Ignacy Domejko, jak widzimy z ostatniego jego listu do A. E. Odyńca, ogłoszonego w *Kronice rodzinnej*, zamierza stanowczo opuścić wybrzeża Oceanu Spokojnego i powrócić w strony rodzinne.

List tyle zasłużonego nauce starca pełen jest werwy prawie młodzieńczej...

Miedzy innymi Domejko opisuje poznanie się z p. Stoltzman-Prylińską, primadonną opery włoskiej w Santjago i jej matką, z których pierwszą tam przez całą zimę aż do wiosny (zatem w lipcu, sierpniu i wrześniu r. z.) występowała z wielkim powodzeniem.

„Jak mi to poznanie było przyjemne — pisze uczony mąż, który zarazem jest wielkim miłośnikiem muzyki — nie uwierzysz; dość powiedzieć, że pierwsze to były polki, które widziałem od lat 47-ich”...

Pojmujemy rozkosz tulaczal...

„Straciłem już pretensję do autorstwa — dodaje w dalszym ciągu Domejko — choć jeszcze w tych dniach, Boże odpusć, wydałem właśnie nowy *appendyks* do mineralogji o nowych minerałach, wyznaczonych przeze mnie w kuźni chemicznej, to jest w laboratorium”.

Uczony nasz pracuje zatem nieprzerwanie i oby długie lata jeszcze mógł tak „bez pretensji do autorstwa” pracować dla nauki... między swoimi.

— Z teatru.

Wczorajszy debiut G. Czernickiego w partii Alfreda w „Traviacie” zaliczyć można do lepiej udanych w bieżącym sezonie.

Debiutant występował już niegdyś na warszawskiej scenie, następnie dawał się słyszeć niejednokrotnie na estradach koncertowych — a usposobiony sympatycznie, publiczność miłym głosem i poprawnym śpiewem, powtórnie spróbował szczęścia w teatrze.

Próba, o ile śpiewu dotyczy, wypadła dość pomyślnie.

P. Czernicki obdarzony jest tenorem o dość rozległej skali i dźwięcznym brzmieniu; głos wydaje łatwo, frazuje dobrze, wymawia wyraźnie i wogóle traktuje śpiew z pewną umiejętnością.

Niewielki zasób siły i niewypróbowana wytrzymałość głosu nakazują oględnie postępować z materiałem, który rozważnie użyty trwać może długo, a nieumiejętnie szafowany wyczerpie się od razu.

Debiutant jest widocznie muzykalnym, co jest ważną na scenie zaletą; szkoda, że śpiew chłodny, nie dostraja się do sytuacji, którą ma wyrażać.

Pewną przeszkodą dla debiutanta, jeżeli istotnie zamierza poświęcić się operze, jest brak fizycznych warunków: wzrostu i fizjonomji scenicznej.

Tem troskliwiej powinien p. Czernicki pracować nad chodem, gestykulacją i elementarną techniką aktorską; dobry śpiew, połączony z dobrą grą może zmusić słuchacza do wyrzeczenia się wielu wymagań, które do śpiewaka nie z taką ścisłością bywają stosowane, jak do artysty dramatycznego.

Wykształciwszy się w tym kierunku, p. Czernicki mógłby z pożytkiem produkować się w lepszym lirycznym repertuarze.

— Z przemysłu.

Kopalnia fosforytów na porzeczu Uszycy w Borbuchach, robi doskonale interes, wyprzedaż w niej bowiem postępuje z niepraktykowaną szybkością.

To samo notują w Bednarówce, gdzie ruch też jest niezwykły.

Bawiący obecnie w Warszawie specjalista, obywatel ziemski z pod Mohylewa p. Buszczyński, zamierza ogłosić drukiem operat o próbach dokonanych przezeń co do superfosfatów i ważności onych dla rolnictwa.

Wogóle rzecz ta zwróciła na siebie uwagę przemysłowców niemieckich, których *Gewerbe Ztg* nawołuje do przyjęcia udziału w pomienionej sprawie...

— Czy pleć piękna może władać bronią?

Na pytanie to możemy na podstawie znanych nam przykładów odpowiedzieć twierdząco, z punktu jednak prawnego władze inaczej się na to zapatrują.

Pani U., obywatelka z łomżyńskiego, chcąc dostać się do stacji kolei petersburskiej, dążąc do Warszawy, musi przejeżdżać parę mil dość niebezpiecznymi pustkowiami.

W tym celu zaopatrzyła się w rewolwer, którym nieźle włada...

Zdarzyło się jednak, iż przedstawiciel władzy urządziwszy broń, zapytał o pozwolenie a gdy pani U. nie posiadała go, zalecił jej aby takowe we właściwej drodze uzyskała.

Młoda obywatelka stosując się do tej rady, wniosła podanie do właściwej władzy i uzyskała odpowiedź odmowną, na podstawie, iż kobietom i dzieciom władać bronią nie wolno...

Zywo dotknięta dziełna niewiasta, czyni u władz właściwych dalsze starania o uzyskanie pozwolenia

— Narodowość Kopernika.

Sadziecie czytelnicy, iż Kopernik był polakiem? Jeżeli tak, to z przeproszeniem waszem, jesteście w błędzie.

Mniemacie może, iż sławny astronom był Niemcem?

W takim razie darujcie, lecz mylicie się jeszcze bardziej...

Kopernik był rzymianinem, a przynajmniej obywatel średniowiecznego łacińskiego cesarstwa i nie nazywał się Kopernik tylko „Copernicus”.

Stwierdziła to ostatecznie założona w r. z. w Warszawie, pierwsza w kraju naszym parowa fabryka obsadek do piór stalowych i t. p., która z rokiem bieżącym przyjęła nazwę: „Copernicus”.

Mógłby kto myśleć, że nie idzie tu o naszego astronoma tylko o jakiegoś innego „Copernicusa”, wątpliwą tę jednak usuwa marka fabryczna przez firmę przyjętą a przedstawiająca pomnik delfa Thordwaldsena wzniesiony przed pałacem niegdyś Staszica w naszym mieście...

Kwestja narodowości Kopernika została zatem w nowy zupełnie sposób rozstrzygnięta!

— Skutki lekkiej zimy.

W kilku ogrodach tutejszych widzieliśmy już ogrodników rozpoczynających roboty około czyszczenia drzew i przesadzania krzaków, co zwykle przedsięwzięciem bywa w marcu.

Ogrodnicy są przekonani, iż ostrzejsza zima już się nie ponowi.

— Z karnawału.

Organizuje się podobno piknik kawalerski. Gospodarzy ma być 30-tu i ci tylko poniosą koszt zabawy.

Składka wynosić ma po rs. 100 od osoby.

— Ze spowiedzi.

W tych dniach znajomy nasz pan D., za pośrednictwem księdza K., odebrał sumę rs. 100.

— Pieniądze otrzymałem do zwrotu dla pana w konfesjonale — rzecze sz. kapłan.

— Lecz jakim sposobem? — mimowoli zapytuje zdziwiony p. D.

— Więcej mówić nie wolno — odparł ksiądz...

Naturalnie, że pan D. przeprosił za swą nieostrożność w badaniu.

O ile sobie zdołał przypomnieć, przed dwoma laty zgubił pugilares z podobną kwotą, który miał stanowczo za straconą.

Widocznie znalazca świadomy był do kogo należały pieniądze i po dwóch latach dopiero postanowił uczynić restytucję.

— Il conte.

Jeden z reporterów naszych zaciekawiony wieścią o hrabi-kataryniarzu di Savareza, postanowił zasięgnąć o nim bliższych szczegółów.

Udał się więc na Pragę, gdzie cudzoziemiec nasz stale zamieszkiwał.

Tu, jak się okazało, *il conte* w jednym z domów na ulicy Sprzecznej zajmował izdebkę na poddaszu do wspólni z ziomkiem swoim, również kataryniarzem, który jeden tylko wiedział o szlachetnym urodzeniu towarzysza.

W ogóle Savareza trzymał się zdala od reszty swoich ziomków, żartujących sobie z niego, zwąc go „arystokratą”.

Niedomyślni się, iż żartując mówili szczerą prawdę...

Chociaż zubożały potomek starej rodziny nie posiadał żadnego prawie wykształcenia, miał jednak bardzo dobre manieri.

Pomimo, iż nie był natrętnym, jak inni towarzysze zawodu, zarabiał od nich daleko więcej.

Zarobek kataryniarza nie jest znów tak najgorszy...

Bywały dni, w których *il conte* przynosił z sobą po trzy i cztery ruble.

W szynkowniach nigdy nie chciał grywać...

Był on przedmiotem uwielbienia pewnej wdówki po rzeźniku, mieszkającej w sąsiednim domu.

Wdówka, jak to mówią, ciepła i nieszpeta, wabiła do siebie pięknego syna Italji i kto wie, czy by nie zdecydowała się poślubić go jako małżonka...

Kiedy di Savareza w dniu swego odjazdu, pamiętny licznych zarobków za grę i poczęstunków

przyszedł ją pożegnać i opowiedzieć zmianę losu, wdowa nasza wykrzyknęła.

— Ach! ja zaraz przeczułam, iż pan hrabia, jest panem hrabią...

Na tem się kończy szereg zebranych o hrabim-kataryniarzu wiadomości.

= Z dziejów... korekty.

Kronika pomyłek drukarskich jest niewyczerpaną i mogłaby stanowić stałą rubrykę, wcale nieraz zabawną.

W jednym z pism np. zamiast „Moja córeczka” wydrukowało się onegdaj przypadkiem: „Tatusz pozwolił” — nikt na świecie prócz korektora nie zdolalby „córeczki” przeistoczyć w „tatusia”.

Gdy korektor uderza się w piersi i powiada *mea maxima culpa*, często w swej przewrotności udając skruszoną nową grzech popełnia.

Pisze np. zamiast „nie był pejzaryzystą” czytać należy: „ma być pejzaryzystą”, a nie dodaje, filut, że czytać tak wprawdzie można, ale pisać należy „pejzaryzystą”.

I my także nie jesteśmy bez winy, więc na innych nie ciskamy kamieniem, a jeżeli powtarzamy ich pomyłki, to tylko „uciesze k'woli”...

I nam się wczoraj przytrafiło coś ucielnego: w wierszu Hajoty z „amfory” przez a male, zrobiło się „Aurora” przez A duże.

Śnać pan szambelan Jowjalski gdy układał przysłowie, że z cienkiego grubawego zrobić nie można, zapomniał o korektorach...

= Natychmiastowa replika.

— Nie wyobrazisz pan sobie jak mnie moi koledzy po piórze nasładowali — mówił pewien autor dramatyczny do dziennikarza.

— Prawda! i to nawet starsi koledzy! — odpowiedział sucho dziennikarz...

= Z dziecięcego światka.

Małej Kazi pokazano jeszcze mniejszego bratciszkę, tylko co przyniesionego przez bociana...

— Ach! jaka duża, śliczna lalczka — zawołała Kasia.

I przypatrzwszy się „lali” przez chwilę, pyta:

— A czy są w niej także trociny?..

= Mniemany letarg.

Zapowiedziany na dzień onegdajszymi pogrzeb urzędnika pocztowego J. Z. został odłożony.

Powodem do tego była opozycja ze strony rodziny, która wbrew lekarskiemu orzeczeniu, o czym już wspominaliśmy, utrzymuje, iż zachodzi tu wypadek letargu...

Ciało J. Z. przeniesiono do domu przedpogrzebowego na Powązkach.

= Nadużycie.

Jeden z komisarzy sądowych zawieszony został w swoich obowiązkach i oddany pod sąd.

Powodem tego jest nadużycie spełnione podczas licytacji ruchomości pewnego zbankrutowanego restauratora.

Zawieszenie w obowiązkach i oddanie pod sąd nastąpiło w skutek skargi poszkodowanych wierzycieli.

= Żebrak rzeźmieszek.

W dniu wczorajszym na rogu Nowogrodzkiej i Marszałkowskiej stał żebrak kaleka bez ręki i prosił przechodniów o jałmużnę.

Zatrzymała się przed żebrakiem pani Dr. i wyjąwszy portmonetkę szukała odpowiedniej monety...

Nagle żebrak ów zdrową ręką wyrwa z ręki pani Dr. portmonetkę i pędem zmyka w stronę Koszyków.

Zanim poszkodowana zdołała się zorientować, złodziej był już daleko.

Parę osób puściło się za lotrem w pogon ale bezskutecznie.

W portmonetce oprócz kilku złotych drobnymi znajdował się 25-rublowy banknot.

= Ze swawoli.

Na Okopowej 12-letni Bolesław M., przeskakując kanał, wpadł w głębię i złamał prawą nogę, a wywichnął prawą rękę.

Ofiarę swawoli odniesiono na kurację do domu rodziców.

= Z błonicy.

Państwo Br., zamieszkali na Sołcu, ponieśli ciężką stratę. Zmarło im dwoje dzieci z błonicy, będącej następstwem szkarlatyny.

Starszy chłopczyk zmarł w środę wieczorem, dziewczynka wczoraj rano.

Pogrzeb obojga nastąpi równocześnie...

= Zamach samobójczy.

W parku praskim powiesił się Andrzej C., czeladnik ślusarski.

Wcześniej spostrzeżony odciety został i uratowany.

Przyczyną zamachu samobójczego była zdrada narzeczonej, która wychodziła za rywala C.

= Ofiara napaści.

Wspominaliśmy przed kilkoma dniami o Chasklu S., który ranny został przez dwa indywidua nożem w głowę.

Rana okazała się niebezpieczną i S. odwieziony został do szpitala starozakonnych.

Tutaj w dwa dni później zakończył życie.

Mordercy zostali aresztowani.

= Koncert amatorski.

W dniu 14-ym b. m., jak donoszą nam z Kiele, w sali resursy odbył się koncert amatorski na rzecz miejscowej straży ogniowej ochotniczej.

Sympatyczny cel zgromadził liczną publiczność, która z zadowoleniem wysłuchiwała jedenastu numerów programu, dość urozmaiconego, składał go bowiem śpiew, gra na fortepianie i skrzypcach, oraz deklamacja.

Na szczególne wyróżnienie zasłużył śpiew pani S. i gra na skrzypcach młodego artysty p. Jarońskiego, reszta — jak na koncercie amatorskim...

Dochód prawdopodobnie obrócony będzie na zakup instrumentów dla tworzącej się orkiestry z członków straży miejscowej.

= Z karnawału.

Karnawał w Kielcach i kieleckim dość ożywiony pomimo, iż ludzie „jeszcze się nie rozruszali”...

Na pierwszym wieczorze tańczącym w resursie, w wigilię Now g Roku, trzydzieści par bawiło się ochoczko do rana.

Na przeszłym w dniu 12-ym b. m. było tylko sześć par; za to na nadchodzącą sobotę bardzo wiele osób się wybiera, resursa zapowiedziała bowiem wieczór na dochód miejscowego Towarzystwa dobroczynności.

Spodziewani są nawet goście z okolicy.

Młodzieży tylko brak dotkliwy...

Na wsiach za to bawią się, jeżdżą kulikiem i pchają jak mogą taczkę żywota.

= Z Wilna.

Skwer zamkowy w Wilnie ma być ostatecznie urządzony jeszcze w r. b.

Dotąd uporządkowano większą jego część obok bulwaru antokołskiego, a w jesieni r. z rozpoczęto roboty i w innej części skweru obok ogrodu botanicznego i góry zamkowej.

Obecnie został wygotowany projekt rozszerzenia skweru w ten sposób, iżby jego aleje okoliły górę zamkową, schodząc się następnie pod mostem, łączącym Wilję z Wilejką.

Skwer w taki sposób rozszerzony w istocie będzie jedną z piękniejszych w Wilnie miejscowości.

= Jubileusz.

W marcu, jak wspominaliśmy, obchodzony będzie jubileusz 50 letniego istnienia wszechnicy w Kijowie.

Do uniwersytetu pomienionego jeździło najwięcej wychowańców ze szkół lubelskich; w perłowie od r. 1856-go aż do założenia b. Szkoły głównej, było ich tam kilkudziesięciu.

Obecna uroczystość, lubo w zamkniętym gronie odbywać się mająca, zgromadzi zapewne sporą wiązkę dawnych kolegów.

Z Warszawy, o ile wiemy, wybiera się dwóch urzędników sądowych na ów akt pamiątkowy.

= Niszczenie lasów.

Korespondent z Żytomierza donosi nam co następuje:

„Powstające w naszej okolicy fabryki, pominąwszy korzystny wpływ na ogólny stan prowincji, bardzo zgubne ślady pozostawiają w lasach.

Lasów tych mamy jeszcze pod dostatkiem, lecz kto wie, czy przy podobnym gospodarstwie na długo ich wystarczy...”

Właściciele chętnie sprzedają drzewo, mając z tego przyzwoite korzyści, wszakże racjonalne gospodarstwo leśne powszechnie nie jest prowadzone.

W promieniu 15 wiorst posiadamy już 5 fabryk, liczba ich zwiększa się, właścicielami zaś przeważnie są cudzoziemcy.”

= Dobroczynca z musu!

Dowód istnie rycerskiego animuszu i nieustraszonej odwagi złożył w tych dniach jeden z przebywających czasowo w Białymstoku jegomościów.

W odpowiedzi na zrobioną sobie delikatną uwagę przez jednego z kupców miejscowych — bohater nasz w braku innej broni pod ręką, użył nieopuszczającego go nigdy bata i, zniwalażając dotkliwie p. A., tłukł i niszczył zarazem co się tylko w sklepie pod ręką nawinęło.

Zaspokoiwszy w tak szlachetny sposób marsowe oburzenie swoje, p. X. oddalił się z najzimniejszą krwią do domu, nie przeczuwając widocznie, iż „do czasu dzban wodę nosi” i że tym razem, wbrew dotychczasowej praktyce — „kosa trafiła na kamień”.

Jakoż pokrzywdzony i zelżony p. A. korzystając z tego, iż świadkiem postępków owego pana X. była kupująca w sklepie podówczas jedna z dam wyższego towarzystwa tutejszego, natychmiast zaskarżył p. X. do sądu pokoju i do jego przełożonego.

Bohaterowi naszemu dano wóz i przewóz. Kazanemu bowiem albo natychmiast rozstać się z dotych-

czasowem stanowiskiem lub też bądź co bądź, obrażonego przeprosić.

P. A., ulegając wstawiennictwu towarzyszy p. X. ciężką winę temuż przebaczył, z warunkiem... aby na rzecz białostockiego Towarzystwa dobroczynności i żydowskiego domu wsparć natychmiast złożył rs. 200.

X. — dokonawszy publicznie aktu przeproszenia, żądane pieniądze, po rs. 100 dla każdej z wyżej wymienionych instytucji filantropijnych, wniósł bez najmniejszego namysłu.

Stał się więc, jak widzimy.... dobroczyńcą z musu.

ZE ŚWIATA.

× **Pocieszający objaw.** W roku 1883-im ziemia w W. Księstwie Poznańskim w następującym stosunku przechodziła w ręce niemieckie i nabywaną była od cudzoziemców. W pierwszym półroczu zyskali tam rodacy nasi ogółem 3,800 morgów, w trzecim kwartale stracili około 6,480 morgów, natomiast w ostatnim kwartale r. z. zyskali znów 3,436 morgów ziemi. W ogóle zatem w roku 1883-im odkupiono *netto* od Niemców 756 morgów. Ostatnio wykupionymi majątkami z rąk niemieckich były wsie: Sieroszewice (odkupiona przez p. Skórzewskiego), Marjanowo (przez p. Błociszewskiego), Wąchabno (p. Konkiel) i Modzikowo (p. Zakrzewski). Pierwszy to był rok, który pomyślniejszy wydał rezultat.

× **„Duch wojewody”** L. Grossmana, według *Berl. Börs. Courr.*, który zapowiada przybycie kompozytora do Berlina, wystawiony być ma nad Spreą przed 1-ym lutego.

× **Po Gehringu** zmarłym w tych dniach w Wiedniu kompozytorze, pozostało kilka poszytów melodji polskich, zebranych przezeń podczas wycieczki w Tatry. Podobno kółko polskie w Wiedniu zamierza nabyć ten rękopis.

× **Fechtunek** rozpowszechnia się coraz bardziej pomiędzy paryżankami; zwłaszcza panie z arystokratycznych światów lubują się we wszelkim sporcie mającym coś z bronią wspólnego. Jako „wybornego strzelca z pistoletu” wymieniają dzienniki stołeczne hr. Tyszkiewiczową.

× **Za rękopis pamiętników Heinego** obejmujących okres życia poety zaledwie do roku 1818-go żądają 20,000 franków. Rękopis zawiera 150 arkuszy, zatem każda sylaba kosztowałaby 50 centymów... Honorarium wcale pokazne. Szkoda tylko, iż jak dla samego autora spóźnione nieco!

× **Sierżant Mason**, który pilnując mordercy Guiteau, w napadzie oburzenia strzelił doń z rewolweru, po odbyciu kary więziennej wypuszczony został na wolność. I oto znalazł się pewien impresario wystaw „ciekawości” i zawarł umowę z Masonem, którego będzie... pokazywał za pieniądze. Mason otrzymuje honorarium w ilości 200 dolarów tygodniowo.

× **Magazyn „Bon Marché”** w Paryżu dał koncert... Wielką halę magazynu zamieniono na salę koncertową, ozdobiwszy ją emblematami, monogramami właściciela i oświetlwszy *a giorno*. Publiczność tłumnie zebrana, oklaskiwała produkcje wokalne i instrumentalne... subjektów występujących w roli dyletantów. Udział w koncercie brała również orkiestra z miejscowych sił złożona i damy zatrudnione stale sprzedają w olbrzymim sklepie. Właściciel zakładu wezwał też za miejscowe sily. Śpiewał więc Escalaïs tenor opery i panna Thérésa powtarzając kilkakrotnie słynną piosenkę *c'est dans le nez que ça me chatouille*. Thérésa, mówiąc nawiasem, pojawia się zawsze na koncertowej estradzie bez rękawiczek... W roku 1869-ym poprosił ją raz cesarz Napoleon o zdjęcie takowych, aby mógł piękna jej rączkę podziwiać i odtąd na pamiątkę tej chwili popularna artystka występuje z obnażonymi rączkami. Wzruszające!

× **Plagiat.** G. Brandes, znany krytyk i estetyk duński, zamieścił w jednym z miesięczników rzecz p. t. „Göthe i Börne”, odznaczającą się wszystkimi zaletami tego wybranego pióra. I oto pewien literat, duńczyk, dowiódł Brandesowi w *Nationaltidende*, iż cała jego praca jest niezaprzeczonym plagiatem z... Gutzkowa i kilku jeszcze niemieckich pisarzy. Sprawa wywołała w prasie duńskiej wielkie wrażenie.

× **Najkrótszą podróż poślubną** odbyła pewna para nowożeńców w Springfieldzie, stanie Massachusetts. Zasoby pieniężne nie pozwalały jej na obowiązkową podróż, a stanowisko nakazywało odbyć ją bezwarunkowo. Jada tedy wszyscy, po odbytych obrzędzie zaślubin na dworzec kolei — państwo młodzi wsiadają w chwili odejścia pociągu do wagonu i... wychodzą zeń drugą stroną. Pomysłowa para spieszy do najbliższego hotelu i tam w najtańszy sposób i w ścisłym *incognito* odbywa rzecką podróż poślubną... Gdyby nie traf, iż podpatrzył ich ukrycie pewien znajomy, tajemnica nigdy by, na jaw nie wyszła!

